

Урок-циркова вистава
з української мови у 5 класі
«Позначення звуків мовлення на письмі.
Алфавіт»

Тема. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт

Мета: поглибити знання учнів про особливості української графіки; формувати вміння користуватися алфавітом, відтворювати слова звукозаписом; розвивати культуру мовлення; виховувати культуру поведінки у цирку.

Обладнання: ілюстрації, квитки, підручник, картки

Хід уроку

I. З'ясування емоційної готовності до уроку («Світлофор»)

II. Мотивація навчальної діяльності

Дати відповіді на запитання:

- Що вивчає фонетика?
- Скільки звуків в українській мові?
- Назвіть голосні звуки?
- Скільки приголосних в українській мові?
- На які групи вони поділяються?
- Назвіть м'які приголосні?

- Ну що ж, молодці! Ми сьогодні запрошені на цирковий виступ. У кожного повинен бути вхідний квиток. То ж теоретичні знання ми повинні підкріпити ділом. Ваше завдання: записати слова фонетичною транскрипцією. (кожному учню дається картка зі словами)

№1	№2	№3	№4
Лікар, звір	Повір, дощ	Сіль, щипці	Льон, щука
№5	№6		
Джаз, діти	Ніна, бджола		

- Молодці! Всі справилися із завданням. А тепер переверніть картки, на них є номери, це номери ваших місць. Займайте місця. Всідайтеся. Не забувайте про правила поведінки в цирку. Давайте їх пригадаємо (не жбурляти речі на манеж, говорити тихенько, слухати та дивитись уважно, не дратувати звірів).

III. Засвоєння навчального матеріалу

- Ну що ж наша вистава починається і має вона назву «Алфавіт»
- Зустрічайте Зебру!
- Де ви могли її бачити?
- А де вона живе?
- А чому пішохідну доріжку називають зеброю?
- Для чого нам потрібна розмітка?
- Отже, зебра дає можливість перейти дорогу. Першим перейде той, хто виконає правильно завдання

Завдання

Відтворити алфавіт за алгоритмом

А... В...Д...Є...И...Ї...М...П...Т...Х...Ц...Щ...Ь...Я

Бесіда:

- Скільки букв нараховує алфавіт?
- Вони розташовані в певному порядку чи хаотично?
- Молодці! Всі правильно перейшли дорогу. На арену цирку виходить маленька мавпочка. Вона дуже спритна і поводить себе, як маля, і пропонує таке завдання:
- Розмістити слова в алфавітному порядку

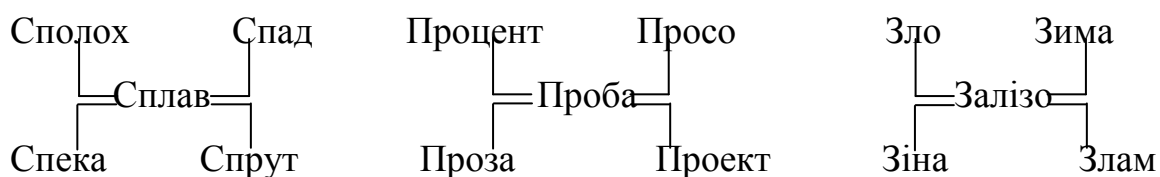
I група Соя, джміль, нащось, уява, цвях, оса, гедзь.

II група Куш, чад, наїзд, шука, баян, дзига, об'єкт .

- На арену цирку виїжджає клишоногий ведмідь. Кажуть, що він клишоногий, а як вправно крутить педалями. Він вам пропонує проїхати лабіринтом.

Робота в групах.

- Отже, слова потрібно розмістити в алфавітному порядку. Зверніть уваги, що тут слова розпочинаються однаковими літерами

- На арені з'являються коні. І поки вони долають вправно бар'єри. Ми виконаємо фізкультхвилинку.

- А тепер тихенько, а то вона образиться. На сцену з'являється повзуча царівна – Змія Анакондівна. Вона хоче подружитися з вами, але за однієї умови.

- Що за книгу я тримаю в руках? (Словник)

- Яка її будова?(Слова розташовані в алфавітному порядку)

- Відкрийте підручники на сторінці 248 «Словничок синонімів»

«Цифровий диктант»

I група виписує синоніми до слова дорога і розташовує їх в алфавітному порядку, надписуючи цифри.

II група двір

- А ось перед вами тюлень-жонглер.

Він думає, що він найспритніший. Скромно це?

- Чи справді це так ми перевіримо. Виконаємо завдання?

«Кросворд навпаки». До поданого кросворду вам необхідно скласти запитання.

Б	У	К	В	А															
			Г	О	Л	О	С												
					Ф	О	Н	Е	Т	И	К	А							
			Г	Р	А	Ф	І	К	А										
				З	В	У	К												
О	Р	Ф	О	Е	П	І	Я												
						Т	Р	А	Н	С	К	Р	И	П	Ц	І	Я		

Орієнтовні запитання:

1. Звукове позначення звука
2. Як творяться голосні?
3. Наука, що вивчає звуки мови
4. Розділ мовознавства, що вивчає правильнее написання звуків
5. Розділ мовознавства, що вивчає правильну вимову
6. Розділ мовознавства, що вивчає правильну вимову
7. Фонетичний запис слова

IV. Підсумок уроку

- Які синоніми до слова алфавіт можна дібрати? (Азбука, абетка)
- Скільки букв він нараховує?
- Які книги завжди укладаються за алфавітом?

V. Сподобалась вам циркова вистава? Артисти, звичайно, старались і приклали для цього немало зусиль. Прийшовши на перерві до кабінету. Я бачила, як вони вручали лист директору школи. Давайте попросимо, щоб вона його прочитала (Директор) читає.

«Молодці, діти! Ви дуже хороші! Працюйте так і надалі, слухайте вчителів. Ми прощаємось з вами і чекаємо на наступну виставу, квитки на яку ви можете придбати вже сьогодні, виконавши домашнє завдання: опрацювати § 25, впр. 191 – гр., впр.204 – II гр..»

VI. Самооцінювання роботи учнями і виставлення оцінок (смайликами)

Працював відмінно	Працював добре	Працював посередньо	Майже не працював